

Etholiadau Senedd Ewrop
ym Mhrydain Fawr

Canllawiau i ymgeiswyr ac asiantiaid

Rhan 2a o 6 - Sefyll fel
ymgeisydd unigol

Mawrth 2019

Dim ond i etholiadau Senedd Ewrop ym Mhrydain Fawr ar 23 Mai 2019 y mae'r ddogfen hon yn berthnasol. Gellir dod o hyd i'n canllawiau ac adnoddau ar gyfer etholiadau eraill ar ein gwefan:

<http://www.electoralcommission.org.uk/cymru/i-am-a/candidate-or-agent>.

Cynnwys

Gwybodaeth hanfodol	2
Cwblhau eich papurau enwebu.....	3
Cyflwyno eich papurau enwebu	6
Yr ernes.....	7
Archwilio papurau enwebu ymgeiswyr eraill	8
Gwrthwynebu enwebiadau	9
Tynnu enw yn ôl	10
Beth sy'n digwydd ar ôl i'r enwebiadau gau?	11
Penodi eich asiantiaid etholiadol ac asiantiaid eraill.....	12
Ymgeisydd yn marw.....	17
Gwybodaeth atodol	18
Enw(au) a ddefnyddir yn gyffredin.....	18
Ymgeiswyr sy'n ddinasyddion yr UE	19

Gwybodaeth hanfodol

Mae'r adran hon o'r ddogfen yn cynnwys ein canllawiau ar sefyll fel ymgeisydd unigol yn etholiad Senedd Ewrop yng Nghymru, Lloegr neu'r Alban ar 23 Mai 2019. Mae gwybodaeth atodol, fydd yn berthnasol i rhai ymgeiswyr unigol yn unig, ar gefn y ddogfen hon. Gallwch hefyd weld y canllawiau atodol hyn drwy glicio ar y dolenni o fewn y ddogfen hon, neu drwy glicio ar y bennod yn y dudalen gynnwys.

Rydym ni yma i help, felly cysylltwch â'ch swyddfa leol y Comisiwn os oes gennych unrhyw gwestiynau. Mae ein manylion cyswllt ar ein [dogfen trosolwg](#).

Yn y ddogfen hon, rydym yn defnyddio 'chi' i gyfeirio at yr ymgeisydd. Rydym yn defnyddio 'rhaid' i gyfeirio at ofyniad cyfreithiol penodol a 'dylech' ar gyfer arfer a argymhellir.

Rydym wedi cynnwys y dyddiadau cau perthnasol drwy gydol y ddogfen, ond gallwch ddod o hyd i [amserlen etholiad](#) ar ein gwefan sy'n dangos yr holl ddyddiadau allweddol.

O ganlyniad i ŵyl y banc yn Gibraltar ar 29 Ebrill 2019, bydd rhai dyddiadau cau etholiadol yn rhanbarth De-orllewin Lloegr yn wahanol i'r dyddiadau cau mewn mannau eraill ym Mhrydain Fawr. Lle mai dyma yw'r achos, rydym wedi cynnwys dyddiad cau De-orllewin Lloegr mewn cromfachau ynghyd â'r dyddiad cau ar gyfer gweddill Prydain Fawr.

Daeth deddfwriaeth diogelu data newydd i rym o 25 Mai 2018, a bydd yn berthnasol i brosesu holl ddata personol.

Cysylltwch â [Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth](#) am fwy o wybodaeth ynghylch sut mae'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol yn effeithio arnoch chi.

Cwblhau eich papurau enwebu

1.1 I gael eich enwebu fel ymgeisydd yn etholiad Senedd Ewrop ar 23 Mai 2019 mae'n rhaid i chi dalu ernes o £5,000 a chyflwyno set gyfan o bapurau enwebu i'r man a osodir gan y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol erbyn **4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 os ydych yn sefyll yn rhanbarth De-orllewin Lloegr)**. Mae'r dyddiad cau wedi'i osod mewn deddf ac ni ellir ei newid am unrhyw reswm.

1.2 Mae dwy ffurflen sy'n rhaid eu cyflwyno i'ch enwebiad fod yn ddilys, a elwir gyda'i gilydd yn 'bapurau enwebu':

- y ffurflen enwebu (gweler paragraff **1.9**)
- eich ffurflen cydsynio i enwebu (gweler paragraff **1.11**)

1.3 Hefyd, mae'n rhaid i ymgeisydd sy'n ddinesydd yr UE (heblaw dinesydd Prydeinig, Gwyddelig, dinesydd o Malta neu Cyprus) gyflwyno datganiad o'u cymhwysedd i sefyll mewn etholiad (gweler paragraff **1.7**).

1.4 Gallwch hefyd gael papurau enwebu gan y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol. Mae manylion cyswllt i'w cael ar ein [gwefan](#). Ar y llaw arall, mae'r Comisiwn wedi cynhyrchu set o [bapurau enwebu](#) y gallech eu defnyddio.

1.5 Efallai y bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn gallu cynnig gwirio'ch papurau enwebu yn anffurfiol cyn i chi eu cyflwyno.

1.6 Nodwch fod yn rhaid i unrhyw wybodaeth a ddarperir ar eich papur enwebu fod yn wir hyd eithaf eich gwybodaeth. Mae'n drosedd darparu datganiad ffug ar eich papurau enwebu. Gallai darparu datganiad ffug annilysu eich ethol, a gellid hefyd cael dirwy a/neu garchar. Yng Nghymru a Lloegr mae'r ddirwy yn ddiderfyn; yn yr Alban mae hyd at £10,000 (neu ddirwy benagored os ceir yn euog ar ddiad).

Gall y Swyddog Canlyniadau benderfynu bod eich papur enwebu'n annilys os nad yw manylion eich enwebiad fel sy'n ofynnol yn gyfreithiol.

Gall y Swyddog Canlyniadau hefyd wrtho eich enwebiad os ydynt yn penderfynu ei fod yn amlwg yn ffug, er enghraifft, os oes enw sy'n amlwg yn ddychmygol wedi ei roi.

4

Gofynion ychwanegol ar gyfer ymgeiswyr sy'n ddinasyddion yr UE

1.7 Os ydych yn ddinesydd yr UE (heblaw dinesydd Prydeinig, Gwyddelig, dinesydd o Malta neu Cyprus), mae'n rhaid i chi wneud datganiad fel rhan o'ch enwebiad yn nodi, ymysg pethau eraill:

- nad ydych yn sefyll fel ymgeisydd i'r un etholiad Senedd Ewrop mewn unrhyw aelod-wladwriaeth arall yr UE, ac
- nad ydych wedi'ch gwahardd rhag sefyll mewn etholiad yn yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni, o ganlyniad i benderfyniad barnwrol neu weinyddol

1.8 I gael rhagor o fanylion, gan gynnwys y dyddiad cau ar gyfer gwneud datganiad, gweler paragraff **1.73**.

Y ffurflen enwebu

1.9 Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i **ffurflen enwebu** gael ei gwblhau'n Saesneg, neu yn Gymraeg neu'n Saesneg yng Nghymru. Bydd peth o'r wybodaeth sy'n ymddangos ar y papur pleidleisio yn cael ei gymryd o'ch papur enwebu. Mae'n rhaid i'r ffurflen gynnwys:

- **Eich enw llawn.** Mae hyn yn golygu eich cyfenw (sy'n ymddangos yn gyntaf) ac enwau eraill yn llawn. Gallai defnyddio blaenlythrennau yn unig arwain i'ch papur yn cael ei wrthod. Hefyd, peidiwch â defnyddio rhagddodiaid megis Mr, Mrs, Dr na Cyngh fel rhan o'ch enw. Mae'r un peth yn berthnasol i ôl-ddodiaid. Fodd bynnag, os oes gennych deitl, gallwch ddefnyddio hwn fel eich enw llawn. Er enghraifft, os mai eich enw yw Joseph Smith ond mai eich teitl etifeddol yw Joseph Avon, yna gallwch ddefnyddio'r enw Joseph Avon fel eich enw llawn.
- **Eich cyfeiriad cartref yn llawn.** Ni fydd eich cyfeiriad yn ymddangos ar y papur pleidleisio, ond bydd yn ymddangos ar y datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd.

Mae deddfwriaeth diogelu data yn berthnasol i brosesu holl ddata personol.

Cysylltwch â Swyddfa'r Comisiynydd Gwybodaeth am fwy o wybodaeth ynghylch sut mae'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol yn effeithio arnoch chi.

1.10 Mae'r canlynol yn ddewisol:

- **Enw a ddefnyddir yn gyffredin** – os ydych yn defnyddio enw cyffredin sy'n wahanol i unrhyw ragenw neu gyfenw sydd gyda chi, a'ch bod am i hwn i ymddangos ar eich papur pleidleisio, mae'n rhaid i chi nodi hyn ar y ffurflen enwebu. Gweler paragraff **1.65** i gael rhagor o fanylion.
- **Disgrifiad** – os ydych am i 'Annibynnol' a/neu 'Independent' ymddangos ar y papur pleidleisio o dan eich enw, mae angen i chi nodi hyn ar y ffurflen enwebu. Ni chaniateir unrhyw ddisgrifiadau eraill ar gyfer ymgeiswyr nad ydynt yn sefyll ar ran plaid wleidyddol gofrestredig. Neu, gallwch benderfynu peidio â chael disgrifiad, drwy adael y rhan hon o'r ffurflen yn wag.

Cydsynio i enwebu

1.11 Rhaid i chi hefyd gydsynio yn swyddogol i'ch enwebiad yn ysgrifenedig. Mae cynnwys y cydsyniad i enwbu wedi'i osod yn gyfreithiol. Ar y ffurflen bydd gofyn i chi nodi:

- eich dyddiad geni
- eich bod yn ymwybodol o ddarpariaethau Adran 10 Deddf Etholiadau Senedd Ewrop 2002 (h.y. y gwaharddiadau)
- hyd eithaf eich gwybodaeth a'ch cred nad ydych wedi'ch gwahardd rhag cael swydd ASE

1.12 Mae'n rhaid i chi hefyd fodloni'r holl gymwysterau i sefyll mewn etholiad, fel y disgrifir yn [Rhan 1 - Allwch chi sefyll mewn etholiad?](#)

1.13 Ni chewch lofnodi'r ffurflen ganiatâd yn gynt nag un mis cyn y dyddiad cau ar gyfer cyflwyno eich papurau enwebu. Mae hyn yn golygu mai'r cynharaf y gallwch lofnodi'r cydsyniad fydd **25 Mawrth 2019 (24 Mawrth 2019 os ydych yn sefyll yn rhanbarth De-orllewin Lloegr)**. Mae'n rhaid cael tyst i'ch lofnod, ac mae'n rhaid i'r tyst lofnodi'r ffurflen a rhoi ei henw

llawn a'u cyfeiriad. Does dim cyfyngiadau ar bwy all fod yn dyst i'r cydsyniad i enwebiad.

Cyflwyno eich papurau enwebu

1.14 Dylech gysylltu â'ch Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol cyn gynted â phosibl i weld pa drefniadau sydd yn eu lle ar gyfer cyflwyno papurau enwebu.

1.15 Y dyddiad cau i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol dderbyn yr holl papurau enwebu a'r ernes yw **4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth De-orllewin Lloegr)**. Bydd y dyddiad cyntaf y byddwch yn gallu cyflwyno papurau enwebu, yn ogystal â'r amserau a'r manau i'w danfon, yn cael eu gosod yn yr hysbysiad swyddogol o etholiad a gyhoeddir gan y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol.

1.16 Dim ond ar ddiwrnod gwaith rhwng 10am a 4pm y gellir danfon papurau enwebu, gan gynnwys datganiad ymgeisydd sy'n ddinesydd yr UE (heblaw dinesydd Prydeinig, Gwyddelig, dinesydd o Malta neu Cyprus) i'r man a nodir ar yr hysbysiad o etholiad.

1.17 Dim ond chi neu rywun yr ydych wedi awdurdodi yn ysgrifenedig i wneud ar eich rhan all ddanfon y ffurflen enwebu ac mae'n rhaid iddo gael ei wneud yn bersonol. Does dim cyfyngiadau ar bwy all ddanfon y ffurflen cydsynio i enwebu a, lle bo gofyn, datganiad ymgeisydd sy'n ddinesydd yr UE (heblaw dinesydd Prydeinig, Gwyddelig, dinesydd Malta neu Cyprus) Fodd bynnag, mae'n rhaid iddo gael ei ddanfon yn bersonol, a dylai hyn fod yn chi eich hun neu rywun yr ydych yn ymddiried ynddynt er mwyn i chi fod yn sicr fod y ffurflen wedi'i danfon erbyn y dyddiad cau.

1.18 Ni ellir cyflwyno eich papurau enwebu drwy'r post, ffacs, e-bost nag unrhyw ddull electronig arall. Yr unig eithriad yw pan fod y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn fodlon, oherwydd absenoldeb yr ymgeisydd o'r DU neu Gibraltar, nad yw hi wedi bod yn rhesymol ymarferol iddynt roi eu cydsyniad yn ymarferol. Yn yr achos hwn, gellid cyflwyno'r cydsyniad i enwebu drwy ffacs neu e-bost. Does dim angen tyst i'r cydsyniad yn yr achos hwn.

1.19 Os ydych yn disgwyl bod tu allan i'r DU (neu Gibraltar), dylech gysylltu â'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol i esbonio'r sefyllfa. Mae'n rhaid i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol fod yn fodlon y byddwch tu allan i'r DU ac yn methu cydsynio yn y modd arferol cyn derbyn y dull hwn o gyflwyno'r cydsyniad.

1.20 Dylech drafod yr opsiwn o allu gwirio'r papurau enwebu yn anffurfiol gyda'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol. Bydd hyn yn rhoi amser i gyflwyno papurau enwebu newydd pe bai camgymeriadau yn eich set gyntaf. Mae [manyion cyswllt Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol](#) ar gael ar ein gwefan.

1.21 Wedi i'r papurau enwebu gael eu cyflwyno, bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn cadarnhau p'un a yw eich enwebiad yn ddilys ai peidio.

1.22 Os, wedi i chi gyflwyno'ch papurau enwebu, nad ydych bellach am sefyll yn yr etholiad, gallwch dynnu yn ôl, cyn belled â'ch bod yn gwneud erbyn **4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**. I gael rhagor o fanylion ar dynnu yn ôl, gweler paragraff **1.36**.

Yr ernes

1.23 Er mwyn i'ch enwebiad fod yn ddilys, mae'n rhaid rhoi ernes o £5,000 i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol erbyn y dyddiad cau ar gyfer enwebiadau, h.y. erbyn **4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**. Gellir gwneud yr ernes gan ddefnyddio:

- arian parod (arian Prydeinig yn unig)
- drafft bank y DU neu Gibraltar

1.24 Gall y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol hefyd dderbyn ernes a wneir gan siec cymdeithas adeiladu, cerdyn credyd neu ddebyd neu drosglwyddiad electronig. Fodd bynnag, gallant hefyd wrthod gwneud. Os ydych am dalu yn un

o'r ffyrdd hyn, dylech drafod gyda'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol cyn gynted â phosibl p'un a yw'ch dull o dalu yn dderbyniol.

1.25 Lle bo'r ernes yn cael ei danfon ar eich rhan, mae'n rhaid i'r person sy'n danfon yr ernes roi eu henw a'u cyfeiriad i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol (heblaw lle maent wedi'u penodi fel eich asiant ac felly wedi darparu eu cyfeiriad eisoes).

1.26 Ar ôl yr etholiad, bydd yr ernes yn cael ei dychwelyd os cewch mwy na 2.5% o'r cyfanswm nifer o bleidleisiau dilys yn y rhanbarth etholiadol.

Archwilio papurau enwebu ymgeiswyr eraill

1.27 Dim ond rhai pobl benodol sydd â hawl archwilio papurau enwebu a rhestrau o ymgeiswyr plaid a chyflwyno gwrthwynebiadau iddynt yn ystod yr amser ar gyfer darparu papurau enwebu (ond nid ar ôl hynny), sef:

- ymgeiswyr a enwebwyd yn ddilys (un ai fel person ar restr plaid gofrestredig neu fel person sy'n sefyll wedi'u henwebu fel ymgeisydd annibynnol)
- asiant etholiadol plaid wleidyddol gofrestredig wedi i'w ffurflen enwebu gael ei danfon
- asiant etholiadol ymgeisydd unigol wedi i'w ffurflen enwebu gael ei danfon
- person sydd ag awdurdodiad ysgrifenedig i ddanfon papur enwebu

1.28 Gall cynrychiolwyr y Comisiwn Etholiadol ac un person arall a ddewisir gan ymgeisydd a enwebwyd yn ddilys hefyd fod yn bresennol pan ddanfonir papurau enwebu, ond ni chânt archwilio na gwneud unrhyw wrthwynebiadau i'r ffurflenni enwebu a'r rhestr o ymgeiswyr plaid.

Gwrthwynebu enwebiadau

1.29 Gellir gwneud gwrthwynebiadau i ddilysrwydd unrhyw ffurflen enwebu **ar 25 Ebrill 2019 (24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**. Mae'r terfyn amser i wneud gwrthwynebiad yn dibynnu ar pryd danfonir y ffurflen enwebu a/neu'r rhestr.

[Amserlen ar gyfer gwrthwynebiadau ymhob rhanbarth etholiadol, ag eithrio De-orllewin Lloegr.](#)

Enwebiadau a ddanfonwyd hyd at 4pm ar 24 Ebrill 2019

1.30 Mae'n rhaid i wrthwynebiadau i unrhyw ffurflen enwebu neu restr o ymgeiswyr a ddanfonwyd hyd at a chan gynnwys 4pm ar 24 Ebrill 2019 gael eu gwneud **rhwng 10am a 12 canol dydd ar 25 Ebrill 2019**

Enwebiadau a ddanfonwyd ar ôl 4pm ar 24 Ebrill 2019

1.31 Mae'n rhaid i wrthwynebiadau i unrhyw ffurflen enwebu neu restr o ymgeiswyr a ddanfonwyd ar ôl 4pm ar 24 Ebrill 2019 gael eu gwneud **rhwng 10am a 12 canol dydd ar 25 Ebrill 2019**. Mae'n rhaid gwneud unrhyw wrthwynebiadau ar neu'n syth wedi amser danfon yr enwebiad.

Gwrthwynebiadau ar sail bod ymgeisydd unigol wedi'i garcharu am flwyddyn neu fwy

1.32 Yn yr achosion prin lle mae'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol wedi cyhoeddi hysbysiad yn gwahodd gwrthwynebiadau ar sail bod ymgeisydd unigol wedi'i wahardd oherwydd eu bod wedi'u carcharu gyda dedfryd o flwyddyn neu fwy, gellir gwneud gwrthwynebiad rhwng 10am a 4pm ar **26 Ebrill 2019**.

Amserlen ar gyfer gwrthwynebiadau ymhob rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr

Enwebiadau a ddanfonwyd hyd at 4pm ar 23 Ebrill 2019

1.33 Mae'n rhaid i wrthwynebiadau i unrhyw ffurflen enwebu neu restr o ymgeiswyr a ddanfonwyd hyd at a chan gynnwys 4pm ar 23 Ebrill 2019 gael eu gwneud **rhwng 10am a 12 canol dydd** ar **24 Ebrill 2019**

Enwebiadau a ddanfonwyd ar ôl 4pm ar 23 Ebrill 2019

1.34 Mae'n rhaid i wrthwynebiadau i unrhyw ffurflen enwebu neu restr o ymgeiswyr a ddanfonwyd ar ôl 4pm ar 23 Ebrill 2019 gael eu gwneud **rhwng 10am a 12 canol dydd** ar **24 Ebrill 2019**. Mae'n rhaid gwneud unrhyw wrthwynebiadau ar neu'n syth wedi amser danfon yr enwebiad.

Gwrthwynebiadau ar sail bod ymgeisydd unigol wedi'i garcharu am flwyddyn neu fwy

1.35 Yn yr achosion prin lle mae'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol wedi cyhoeddi hysbysiad yn gwahodd gwrthwynebiadau ar sail bod ymgeisydd unigol wedi'i wahardd oherwydd eu bod wedi'u carcharu gyda dedfryd o flwyddyn neu fwy, gellir **gwneud gwrthwynebiad rhwng 10am a 4pm ar 25 Ebrill 2019**.

Tynnu enw yn ôl

1.36 Gallwch dynnu'ch enw yn ôl fel ymgeisydd drwy lofnodi a chyflwyno hysbysiad tynnu yn ôl. Does dim cyfyngiadau ar bwy all gyflwyno'r hysbysiad, ond mae'n rhaid ei ddanfon yn bersonol. Mae'n rhaid i un person arall fod yn dyst i lofnodi'r hysbysiad tynnu'r enw yn ôl. Mae'n rhaid i'ch tyst hefyd lofnodi'r hysbysiad. Gellir cael [hysbysiad tynnu yn ôl](#) gan y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol neu gellir ei lawrlwytho o'n gwefan.

1.37 Y dyddiad cau ar gyfer tynnu enwau yn ôl yw 4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr).

Beth sy'n digwydd ar ôl i'r enwebiadau gau?

1.38 Bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn cyhoeddi datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd ar gyfer y rhanbarth etholiadol ar ddiwedd y cyfnod ar gyfer gwrthwynebu papurau enwebu (**5pm ar 25 Ebrill 2019 (5pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**), cyn belled nad oes unrhyw wrthwynebiadau. Yna byddant yn darparu copi i bob Swyddog Canlyniadau Lleol yn y rhanbarth etholiadol, fydd yn cyhoeddi'r datganiad yn lleol.

1.39 Bydd y datganiad yn cynnwys:

- enw pob plaid gofrestredig sy'n sefyll, a rhestr o'r ymgeiswyr sy'n sefyll ar ran y plaid
- enwau'r rheiny sy'n sefyll wedi'u henwebu fel ymgeiswyr unigol
- enwau unrhyw bleidiau neu bersonau nad ydynt bellach sy'n sefyll wedi'u henwebu, os oes rhai (h.y. enwebiadau annilys ac wedi'u tynnu yn ôl), gyda'r rheswm pam nad ydynt bellach yn sefyll
- cyfeiriad cartref pob ymgeisydd, gan gynnwys y rheiny ar restr plaid
- disgrifiadau (os oes) unrhyw bleidiau
- lle bo gofyn, y disgrifiad Independent a/neu Annibynnol yng Nghymru wrth fanylion ymgeiswyr unigol

1.40 Os yw ffurflen enwebu neu restr o ymgeiswyr yn rhoi enw cyntaf neu gyfenw a ddefnyddir yn gyffredin ar gyfer ymgeisydd yn ogystal â'u henw go-iawn, bydd y datganiad yn dangos enw cyntaf neu gyfenw a ddefnyddir yn gyffredin y person (beth bynnag fo'r achos), heblaw na chaniateir yr enw

gan y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol, yn hytrach na'u henw go-iawn.

Penodi eich asiantiaid etholiadol ac asiantiaid eraill

1.41 Yr asiant etholiadol yw'r person sy'n gyfrifol am reoli eich ymgyrch etholiadol yn iawn ac, yn benodol, am reolaeth ariannol. Mae'n rhaid i chi gael asiant etholiadol. Os nad ydych yn penodi asiant, byddwch yn dod yn asiant i'ch hun ddiodyn.

1.42 Does dim cymwysterau penodol eu hangen i fod yn asiant etholiadol, a gallwch fod yn asiant i chi'ch hun os dymunwch. Fodd bynnag, ni all y bobl ganlynol fod yn asiantiaid etholiadol yn ôl y gyfraith:

- unrhyw Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol neu Swyddog Canlyniadau Lleol yn etholiad Senedd Ewrop
- unrhyw swyddog neu glerc a benodwyd yn unol â rheolau etholiad Senedd Ewrop (mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, Swyddogion Llywyddu)
- unrhyw bartner neu glerc unrhyw un o'r personau uchod
- wedi iddynt gael eu penodi, dim ond yr asiant etholiadol all wneud taliadau am wariant etholiadol.

I gael rhagor o wybodaeth am wariant ymgeiswyr gweler:

[Rhan 3: Gwariant a rhoddion ar gyfer ymgeiswyr unigol](#)

Penodi asiant etholiadol

1.43 Oherwydd cyfrifoldebau rôl asiant etholiadol, dylech ystyried yn ddwys pwy ydych am eu penodi a sicrhau eu bod yn deall eu rhwymedigaethau. Fodd bynnag, gallwch ddirymu penodiad asiant etholiadol a phenodi rhywun arall (gweler paragraff **1.45**). Dim ond un asiant etholiadol allwch chi benodi ar un pryd, ac mae'r asiant etholiadol yn gweithredu ar eich rhan ar gyfer yr holl ranbarth etholiadol.

1.44 Mae'n rhaid datgan enw, cyfeiriad a chyfeiriad swyddfa eich asiant etholiadol yn ysgrifenedig i'r Swyddog Canlyniadau

Mae'n ddefnyddiol hefyd darparu rhif ffôn cyswllt a chyfeiriad e-bost ar gyfer eich asiant etholiadol fel bod y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol neu'r Swyddog Canlyniadau Lleol yn gallu cysylltu â nhw'n hawdd.

Rhanbarthol erbyn 4pm 24 Ebrill 2019 (4pm ar 23 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr). Mae'n rhaid i'r datganiad gael ei wneud gennych chi neu rywun ar eich rhan. Heblaw mai chi yw'r asiant etholiadol sy'n cael ei ddatgan, mae'n rhaid i'r datganiad un ai gael ei wneud a'i lofnodi gan yr asiant a benodir neu fod datganiad ysgrifenedig yn derbyn wedi'i lofnodi gan yr asiant sy'n cael ei benodi yn cyd-fynd ag ef.

1.45 Gall y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol ddarparu ffurflen ddatganiad, neu gallech ddefnyddio'r [ffurflen datgan asiant etholiadol a ddarperir gan y Comisiwn](#). OS nad ydych yn penodi rhywun fel eich asiant a datgani eu penodiad i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol erbyn y dyddiad cau, byddwch yn dod yn asiant i'ch hun yn ddiodyn.

1.46 Mae'n rhaid i gyfeiriad swyddfa eich asiant fod yn y DU, neu os ydych yn sefyll mewn etholiad yn rhanbarth De-orllewin Lloegr, yn y DU neu Gibraltar. Yn aml, cyfeiriad swyddfa'r asiant fydd eu cyfeiriad cartref, ond gall fod yn swyddfa sydd wedi'i hagor ar gyfer yr etholiad. Os yr ydych yn dod yn asiant etholiadol i'ch hun yn ddiodyn gan nad ydych wedi' penodi asiant, y cyfeiriad swyddfa bydd y cyfeiriad cartref yr ydych wedi darparu ar eich ffurflen enwebu. Mae enwau, cyfeiriadau, a chyfeiriadau swyddfa asiantiaid etholiadol yn gyhoeddus.

Dirymu penodiad asiant etholiadol

1.47 Gallwch ddirymu penodiad eich asiant etholiadol ar unrhyw bryd, gan gynnwys ar ôl y diwrnod pleidleisio, ac mae'n rhaid gwneud y penodiad yn yr un modd ag yr amlinellir uchod. Os di-rymwch benodiad eich asiant etholiadol, ac nad ydych yn penodi rhywun arall, tybir mai chi yw'ch asiant etholiadol eich hun.

1.48 Os mai chi yw'ch asiant etholiadol eich hun gallwch ddirymu eich penodiad eich huna phenodi rhywun arall fel eich asiant.

1.49 Ni all asiant etholiadol ymddiswyddo ac mae'n rhaid iddynt gyflawni'r dyletswyddau y disgwylir ohonynt heblaw a nes i chi ddirymu eu penodiad.

Is-asiantiaid

1.50 Gall eich asiant etholiadol benodi dirprwy, sef is-asiant, i weithredu mewn unrhyw ran o'r rhanbarth etholiadol yr ydych yn sefyll ynddi. Er gal asiantiaid etholiadol benodi mwy nag un is-asiant, ni all y rhannau y maent wedi'u penodi ar eu cyfer orgyffwrdd. Mae'n rhaid i gyfeiriad swyddfa'r is-asiant fod yn y DU, neu os ydych yn sefyll mewn etholiad yn rhanbarth De-orllewin Lloegr, yn y DU neu Gibraltar.

1.51 Gall is-asiant wneud unrhyw beth y mae hawl gan yr asiant etholiadol wneud yn yr ardal y maent wedi'u penodi.

1.52 Dylai'r asiant etholiadol sicrhau bod unrhyw is-asiant yn ymwybodol o'r rheolau etholiadol a gwariant, gan fod unrhyw beth a wneir gan yr is-asiant yn y rhan o'r rhanbarth y maent wedi'u penodi yn cael ei drin fel pe bai wedi'i wneud gan yr asiant etholiadol. I gael mwy o wybodaeth ar wariant etholiadol, gweler [Rhan 3: Gwariant a rhoddion ar gyfer ymgeiswyr unigol](#).

1.53 Mae'n rhaid i'r asiant etholiadol ddatgan enw, cyfeiriad a chyfeiriad swyddfa pob is-asiant a'r ardal y maent wedi'u penodi iddi i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn ysgrifenedig erbyn **16 Mai 2019**. Bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn darparu ffurflen i chi ei defnyddio. Neu, gallwch ddefnyddio'r ffurflen a gynhwysir at y diben hwn ym [mhecyn enwebu'r Comisiwn](#).

1.54 Gall yr asiant etholiadol ddirymu penodiad unrhyw is-asiant ar unrhyw bryd a phenodi rhywun arall. Os penodir unrhyw is-asiant yn eu lle, rhaid datgan enw, cyfeiriad a chyfeiriad swyddfa ac ardal penodi'r is-asiant newydd yn ysgrifenedig i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol.

Penodi asiantiaid pleidleisio post, pleidleisio a'r cyfrif

1.55 Gellir penodi asiantiaid i fynd i'r digwyddiad agor pleidleisiau post, y bleidlais a'r gwirio a'r cyfrif. Hefyd, gellir dynodi un o'r asiantiaid y cyfrif ar gyfer pob plaid gofrestredig neu ymgeisydd unigol i ofyn am unrhyw ail-gyfrif. Mae'n rhaid gwneud dynodiadau o'r fath ar yr un pryd ag y penodir asiant cyfrif.

Pwy all fod yn asiant pleidleisio post, pleidleisio a'r cyfrif?

1.56 Gall unrhyw un, heblaw'r rheiny a restrir ym mharagraff **1.40**, gael eu penodi fel asiant pleidleisio post, pleidleisio neu'r cyfrif. Gallwch chi a'ch asiant etholiadol, yn ogystal ag unrhyw is-asiantiaid, wneud neu gynorthwyo i wneud unrhyw beth y mae gan asiant pleidleisio neu'r cyfrif hawl gwneud. Fodd bynnag, mae rhai achosion lle mae gan is-asiant hawl i fynd iddynt yn absenoldeb asiant etholiadol yn unig. Mae gwybodaeth ar fynd i ddigwyddiadau etholiadol, beth gall asiantiaid wneud a beth na allant wneud a beth allant ddisgwyl gweld mewn sesiynau agor pleidleisio post, gorsafodd pleidleisio a'r cyfrif, i gyd yn [Rhan 5: Eich hawl i fynd i ddigwyddiadau etholiadol allweddol](#).

Pwy all wneud y penodiadau?

1.57 Gall eich asiant etholiadol, is-asiantiaid neu unrhyw un sydd wedi'u hawdurdodi'n ysgrifenedig gennych chi hefyd benodi pobl eraill fel asiantiaid i fynd i orsafoedd pleidleisio a'r cyfrif. Gall asiantiaid etholiadol ac is-asiantiaid hefyd benodi asiantiaid pleidleisio post.

Faint o asiantiaid gellir eu penodi?

1.58 Gall unrhyw nifer o asiantiaid pleidleisio gael eu penodi i fynd i bob gorsaf bleidleisio, ond dim ond un asiant pleidleisio ar gyfer pob ymgeisydd neu blaid sy'n sefyll yn yr etholiad gall fod yn bresennol mewn gorsaf bleidleisio ar unrhyw bryd. Gall

asiant pleidleisio gael ei benodi i fynd i nifer o orsafoedd pleidleisio.

1.59 Bydd pob Swyddog Canlyniadau Lleol yn dweud wrthyhch beth yw'r mwyafswm o asiantiaid pleidleisio post a chyfrif y gellir eu penodi, fydd yr un peth ar gyfer pob ymgeisydd unigol a phlaid sy'n sefyll yn yr etholiad.

Rhoi hysbysiad o benodiad

1.60 Mae'n rhaid rhoi hysbysiad o benodiad o asiantiaid pleidleisio post, pleidleisio neu'r cyfrif yn ysgrifenedig i'r Swyddog Canlyniadau Lleol perthnasol. Mae'n rhaid i bob hysbysiad gynnwys enwau a chyfeiriadau'r bobl a benodwyd. Bydd y Swyddog Canlyniadau Lleol yn darparu'r ffurflenni perthnasol ar gyfer hyn, neu gallwch ddod o hyd i'r ffurflenni i roi hysbysiad o benodiad asiantiaid [pleidleisio post](#), [pleidleisio](#) a [chyfrif](#) ar ein gwefan.

1.61 Bydd y dyddiad cau ar gyfer rhoi hysbysiad penodi'r asiantiaid hyn yn dibynnu ar y broses maent yn mynd iddi. Dylid rhoi hysbysiad ysgrifenedig o asiantiaid pleidleisio a chyfrif heb fod yn hwyrach na **16 Mai 2019**.

1.62 Fodd bynnag, dim ond erbyn yr amser a benodir ar gyfer sesiwn agor pleidleisiau post y maent am fynd iddo y mae angen i'r hysbysiad o benodi asiantiaid pleidleisio post gael ei gyflwyno i'r Swyddog Canlyniadau Lleol perthnasol. Bydd y Swyddog Canlyniadau Lleol yn rhoi o leiaf 48 awr o hysbysiad yn ysgrifenedig i'r asiant etholiadol a, lle mae is-asiantiaid wedi'u penodi, yr is-asiantiaid, cyn cychwyn arfaethedig pob sesiwn agor pleidleisiau post.

Beth sy'n digwydd os yw asiant yn marw, neu ddim yn gallu gweithredu?

1.63 Os yw asiant cyfrif neu pleidleisio yn marw neu ddim yn gallu gweithredu, bydd y person a wnaeth y penodiad yn gallu penodi asiant arall yn eu lle, ac os felly, mae'n rhaid rhoi hysbysiad ysgrifenedig o enw a chyfeiriad yr asiant a benodir i'r Swyddog Canlyniadau Lleol perthnasol. Mae'n rhaid hysbysu am y penodiadau o dan yr amgylchiadau hyn heb oedi. Os yw asiant pleidleisio post yn marw neu ddim yn gallu gweithredu, bydd y person a wnaeth y penodiad yn gallu penodi asiant arall

yn eu lle, ac os felly, mae'n rhaid rhoi hysbysiad ysgrifenedig o enw a chyfeiriad yr asiant a benodir i'r Swyddog Canlyniadau Lleol perthnasol.

Ymgeisydd yn marw

1.64 Nid yw etholiad Senedd Ewrop yn cael ei ohirio os yw ymgeisydd yn marw, os ydynt yn ymgeisydd ar restr plaid gofrestredig neu'n ymgeisydd unigol. Mewn achos o'r fath, bydd y Swyddog Llywyddu ymhob gorsaf bleidleisio yn gosod hysbysiad yn y bythau pleidleisio o unrhyw farwolaeth yr ymgeisydd.

Gwybodaeth atodol

Enw(au) a ddefnyddir yn gyffredin

1.65 Os ydych yn defnyddio enw gwahanol i'ch enw go iawn, gallwch ofyn i'ch enw(au) a ddefnyddir yn gyffredin i gael ei ddefnyddio yn hytrach na'ch enw go-iawn. Er enghraifft, efallai fod pobl yn eich adnabod fel 'Andy', yn hytrach na'ch enw cyntaf llawn sef 'Andrew'. Yn yr achos hwnnw, gallwch ysgrifennu 'Andy' yn y blwch enw cyntaf a ddefnyddir yn gyffredin ar y papur enwebu, os byddai'n well gyda chi i'r enw yna ymddangos ar y papur pleidleisio.

1.66 Fodd bynnag ni allwch ddefnyddio'ch enw cyntaf fel enw a ddefnyddir yn gyffredin fel mai dim ond eich enw cyntaf a'ch cyfenw sy'n ymddangos ar y papur pleidleisio, ac felly'n eithrio eich enw canol. Mae'r ddeddfwriaeth yn glir mai enw a ddefnyddir yn gyffredin yw un sy'n wahanol o unrhyw enw ragenw neu gyfenw arall. Mae hyn yn golygu na ellir defnyddio rhagenw yn ei ffurf wreiddiol fel enw a ddefnyddir yn gyffredin. Os ydych am ddefnyddio rhagenw a/neu gyfenw a ddefnyddir yn gyffredin, yna mae'n rhaid i'r rhain fod yn wahanol i'ch enw llawn fel y mae'n ymddangos ar y ffurflen enwebu. Er enghraifft yn achos Andrew John Smith, ni allai ddefnyddio Andrew Smith na John Smith fel ei enw a ddefnyddir yn gyffredin, er byddai'n gallu defnyddio Andy Smith (os caiff ei adnabod fel Andy yn gyffredin).

1.67 Gallwch wneud cais i ddefnyddio enw cyntaf a ddefnyddir yn gyffredin, cyfenw a ddefnyddir yn gyffredin, neu'r ddau.

1.68 Gallwch hefyd ddefnyddio'ch blaenlythrennau fen rhan o'ch enw a ddefnyddir yn gyffredin, os cewch eich adnabod ganddynt.

1.69 Byddai unrhyw enw(au) a ddefnyddir yn gyffredin wedyn ymddangos ar:

- y datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd, a
- y papur pleidleisio

1.70 Ni fydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn caniatáu enwau a ddefnyddir yn gyffredin sy'n debygol o gamarwain neu ddrysu etholwyr, neu sy'n anwedus neu'n sarhaus. Os na chaniateir yr enw(au), bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn ysgrifennu atoch yn nodi'r rheswm dros wrthod. Yn yr achosion hynny, bydd eich enw go-iawn yn cael ei ddefnyddio yn lle.

1.71 Os gadewir y blwch enw cyntaf neu gyfenw a ddefnyddir yn gyffredin yn wag ar y papur enwebu, yna defnyddir eich enw cyntaf neu'ch cyfenw go-iawn, yn dibynnu pa ffwch sydd wedi'i adael yn wag.

1.72 Mae'n drosedd rhoi datganiad ffug ar eich ffurflen enwebu. Felly, os dewiswch ddarparu enw a ddefnyddir yn gyffredin, mae'n rhaid i chi sicrhau ei fod yn enw cyntaf neu'n gyfenw yr ydych yn ei ddefnyddio.

Ymgeiswyr sy'n ddinasyddion yr UE

1.73 Os ydych yn ddinesydd yr UE (heblaw dinesydd Prydeinig, Gwyddelig, dinesydd o Malta neu Cyprus), mae'n rhaid i chi wneud datganiad ynghylch eich cymhwysedd i sefyll mewn etholiad fel rhan o'ch enwebiad.

1.74 Mae'n rhaid i'ch datganiad gynnwys y manylion personol canlynol:

- eich enw

- eich cenedligrwydd
- eich dyddiad a'ch man geni
- eich cyfeiriad diwethaf yn yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni
- eich cyfeiriad cartref yn y DU neu Gibraltar
- os ydych, neu eich bod ar unrhyw bryd wedi'ch cofrestr fel etholwr mewn ardal neu etholaeth yn yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni, enw'r ardal neu'r etholaeth yr oeddech, cyn belled â'ch bod yn gwybod, wedi'ch cofrestru ddiwethaf.

1.75 Mae'n rhaid i'ch datganiad hefyd nodi

- nad ydych yn sefyll fel ymgeisydd i'r un etholiad Senedd Ewrop mewn unrhyw aelod-wladwriaeth arall yr UE, ac
- nad ydych wedi'ch difeddiannu o'ch hawl i sefyll fel ymgeisydd yn yr aelod-wladwriaeth yr ydych yn genhedlig ohoni trwy benderfyniad barnwrol neu weinyddol

Cael gwybodaeth gefnogol gan yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni

1.76 Rhaid cadarnhau eich datganiad nad ydych wedi'ch gwahardd drwy wybodaeth a ddarparwyd gan yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni. Gall Llywodraeth y DU gael gafael ar y wybodaeth hon ar eich rhan ai ddarparu i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol. Er mwyn i Lywodraeth y DU wneud hyn mewn da bryd ar gyfer yr etholiad, mae'n rhaid i'ch datganiad gael ei gyflwyno i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol erbyn **4pm ar 16 Ebrill 2019 (4pm ar 15 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**. Mae'n rhaid mai chi sy'n gwneud y datganiad ond gellir ei ddanfôn at y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol gan rywun arall, cyn belled ag y caiff ei ddanfôn yn bersonol. Nid oes angen danfôn y datganiad yr un pryd â'r papurau enwebu, a'r dyddiad cau ar gyfer eu cyflwyno o hyd yw **4pm ar**

Dylid cyflwyno eich datganiad cyn gynted â phosibl. Does dim angen i chi aros hyd nes i hysbysiad o etholiad gael ei gyhoeddi (erbyn 15 Ebrill 2019 (12 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)) cyn cysylltu gyda'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol a gwneud eich datganiad.

25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr).

1.77 Bydd y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol yn pasio'r datganiad i'r Ysgrifennydd Gwladol, fydd yna'n cysylltu â'r Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni ac yn darparu'r wybodaeth y maent yn ei dderbyn yn ôl i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol.

1.78 Os yw'r Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni yn darparu gwybodaeth eich bod wedi'ch gwahardd cyn i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol gyhoeddi'r datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd, ni fydd eich enw yn cael ei gynnwys ar y papur pleidleisio.

1.79 Os yw'r Aelod-wladwriaeth yr UE perthnasol yn methu ag ymateb cyn i'r datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd gael ei gyhoeddi, nid yw hyn yn effeithio ar eich ymgeisyddiaeth - cyn belled â'ch bod fel arall wedi'ch enwebu'n ddilys - byddwch yn cael eich cynnwys ar y papur pleidleisio.

1.80 Fodd bynnag os derbynnir gwybodaeth gan yr Aelod-wladwriaeth yr UE perthnasol ar ôl cyhoeddi'r datganiad o bleidiau a phersonau a enwebwyd, sy'n dangos eich bod wedi'ch gwahardd rhag sefyll mewn etholiad, ac felly bod eich enw wedi'i gynnwys ar y papur pleidleisio, bydd yn rhaid i'r Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol eich hepgor wrth gyfrifo'r canlyniad.

1.81 Gallwch, os oes well gennych, neu os ydych yn colli'r dyddiad cau (4pm ar 16 Ebrill 2019, 4pm ar 15 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol y De-orllewin), gael cadarnhau eich hun gan yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni, nad ydych wedi'ch gwahardd. Yn yr achos hwn, i'ch enwebiad fod yn ddilys, mae'n rhaid i chi (neu rywun yr ydych yn ymddiried ynddynt), ddsbarthu, yn bersonol:

- eich datganiad

- y wybodaeth a ddarparwyd i chi gan y pwynt cyswllt dynodedig yn yr Aelod-wladwriaeth yr UE yr ydych yn genhedlig ohoni yn nodi nad ydych wedi'ch gwahardd rhag sefyll mewn etholiad o ganlyniad i benderfyniad barnwrol neu weinyddol, neu nad oes gwaharddiad o'r fath yn hysbys erbyn y dyddiad cau enwebu o **4pm ar 25 Ebrill 2019 (4pm ar 24 Ebrill 2019 yn rhanbarth etholiadol De-orllewin Lloegr)**. Gellir cyflwyno'r dogfennau hyn ar wahân.

1.82 Gall y Swyddog Canlyniadau Rhanbarthol ddarparu manylion cyswllt ar gyfer Aelod-Wladwriaethau'r UE.